

Ca la Dona

Núm. 8 - NOVEMBRE 1990

100 PTES.

CdD Ca la Dona

12978

EDITORIAL

Estimades germanes, mares, filles totes, ens adrecem a vosaltres per comunicar-vos les conclusions de la Setena Convenció de l'Ordre de Santa Maria del Calvari, a la qual pertanyem, que se celebrà a Sta. Perpètua de la Moguda, durant a quest estiu. El comitè de redacció d'aquesta revista, mentre vosaltres us despullàveu en qualsevol platja de la costa nuclear, assistia estoicament en aquestes reunions per poder-vos-en informar amb puntualitat.

Acords:

1. Veient la urgent necessitat que reflectien els vostres cors i les vostres cares plenes de grans, vam renovar el vot de castedat, en nom i representació vostra. La Comissió Anti Luxúria vetllarà perquè s'acompleixi aquest compromís. Interessades poseu-vos en contacte (espiritual, guarres!), amb sor Teresa del Deliri.

2. Nomenem nou patró de l'Ordre el nostre benvolgut Sant Múgica, capdavanter de la lluita per la igualtat de la dona. Ens congratulem d'informar-vos que aquest il·lustre personatge ha accedit, després d'una dura negociació, a impartir-nos un

seminari de gastronomia a la presó de Wad-Ras, durant el mes de novembre. Interessades truqueu a la Comissió Contra la Tortura per formalitzar la matrícula. La primera sessió, oberta a tothom, versarà sobre el tema: "com cuinar un policia en un dia" o "accessoris indispensables per fer una barba al terrat".

i 3. Tenint en compte l'entusiasme que vau demostrar per integrar el nostre país a l'OTAN, fem un crit desesperat a totes les germanes de l'Ordre per enrolar-vos en aquesta guerra, que és la nostra guerra, sota la bandera de l'OTAN, tradicional

pionera en la defensa dels drets de les dones, ocupant els llocs que ens corresponen a les cuines i latrines. Abnegades voluntàries dirigiu-vos disciplinadament a la Comissió "El reposo del Guerrero".

DEBATS A CA LA DONA:

Dilluns, dia 12 de novembre

A les 20,00 h. del vespre

Isabel Alonso, autora de la introducció del llibre **1789-1793 la voz de las mujeres en la Revolución Francesa**, ens presentarà les seves investigacions sobre el paper de la dona en aquest període.

Dimecres, 12 de desembre

A les 20.00 h. del vespre

Lourdes Benerias, economista i professora de la universitat de Corneill (USA) parlarà sobre "Vida quotidiana i estratègies de supervivència. Alguns exemples del tercer món". Explicant les transformacions que ha introduït la crisi econòmica (deute extern, inflació, etc.) en la vida de les dones.

NOTA:

L'equip de perpetració del butlletí és absolutament irresponsable, entre d'altres moltes coses, de les opinions vessades en els seus fulls.

Ca la Dona

Gran Via, 549, 4t. 1a

08011 Barcelona

Telèfon: 323 33 07

Horari: de dilluns a divendres
de 18 a 21

D.L.: B-22.331/89

Manifest per la normalització del dret a l'avortament

La recent sentència condemnatòria dictada per un Tribunal de Màlaga en un cas d'avortament ha despertat el rebuig de diferents col·lectius socials i professionals, i ha evidenciat novament que la situació de l'avortament al nostre país continua sense resoldre's.

Però el judici de Màlaga no és un cas aïllat. Ha estat precedit de nombrosos judicis que han portat al banc dels acusats professionals de la Sanitat pública i privada així com dones que havien avortat confiant que ho feien sota l'empara de la llei. En els propers mesos, nous judicis seguiran aquest de Màlaga.

Tot això evidencia que la situació social de l'avortament no està trobant solució dins l'estret marc de legalitat vigent. La despenalització parcial de l'avortament de 1985 està possibilitant contínuament una interpretació tan restringida que ha demostrat de sobra la seva inutilitat. Es fa, doncs, urgent una nova llei que reconegui el dret de les dones a avortar sota la protecció de la llei, tot acabant d'un cop per sempre amb l'actual inseguretat jurídica.

D'altra banda són nombrosos els estudis publicats per entitats públiques i privades de reconeguda solvència (Federació d'Associacions de Planificació Familiar, Instituto de la Mujer, etc.) que mostren que, del total de dones que avorten al nostre país anualment, al voltant

del 96% troben tancades les portes de la sanitat pública i han d'avortar a clíniques privades. També l'Organització Mundial de la Salut (OMS), al darrer informe sobre "Els indicadors de la salut reproductiva a Espanya", assenyala que, de les 135.000 dones que van avortar durant l'any 1989, el 78% ho feu fora del marc de la legalitat vigent. Totes aquestes dades es van fer públiques al mes de març denguany, un cop el Parlament europeu va treure una resolució sobre la interrupció voluntària de l'embaràs, en la qual diu: "Convé combatre els nous casos de persecució i condemna de dones i metges que practiquen la interrupció voluntària de l'embaràs en països com Espanya".

Davant d'aquesta situació prou coneguda per les autoritats del nostre país que han de patir les dones, més de 100.000, que avorten anualment a l'Estat Espanyol i el personal sanitari que participa en aquests avortaments, la resposta del govern socialista i del partit que el sustenta s'ha limitat a l'elaboració d'un nou estudi sobre l'aplicació de la llei de 1985. Després d'aquest estudi, molt probablement, es procedirà a modificar l'actual llei, tot afegint-hi un quart supòsit despenalitzador (possibilitat d'avortar per problemes socioeconòmics).

Les entitats, grups, i organismes que subscrivim aquests **Manifest per la normalització del dret a l'avortament** creiem que aquest no és el camí i que no pot fer-se esperar més una nova norma legal. Els estudis actualment existents són

més que suficients per justificar la necessitat urgent d'una nova llei. Aquesta hauria de garantir a totes les dones el dret a l'avortament en igualtat de condicions, com a prescripció sanitària gratuïta de la medicina pública, sense riscos per a la salut de la dona embarassada i amb garanties en matèria d'assistència i d'atenció, de manera que la dona pugui decidir -com en qualsevol altra intervenció mèdica- comptant amb la informació necessària sobre els problemes que pot implicar la intervenció segons quin sigui el temps de l'embaràs.

Aquesta norma legal -i no pas la inclusió d'un quart supòsit despenalitzador- juntament amb les imprescindibles mesures preventives en matèria de sexualitat i contracepció per evitar embarassos no desitjats, són requisits imprescindibles per a la tan desitjada normalització del dret a l'avortament.

Signen: Comissió de Barcelona pel dret a l'avortament
Coordinadora Feminista de Catalunya

Donen suport: Ass. de Feministes Independents, Grup Alba, CEDIS, Dones Llibertàries, Comissió de dones advocades del Col. d'Advocats de Barcelona, Dones en Peu de Pau, Ass. de Treballadores de Planificació Familiar, FAVB, CCOO, USTEC, Secretariado de la Unión Progresista de Fiscales, Ass. Catalana per la defensa dels Drets Humans del Col. d'Advocats de Barcelona, Iniciativa per Catalunya, PSUC, PCC, MCC, LCR, MDT, ERC, Catalunya Lliure, La Crida

Núria Cadenas i Alabèrnia:

Després de gairebé dos anys d'estar detinguda i empresonada la Núria Cadenas rebé l'acte d'acusació. Li demanaven, en total, 30 anys. L'acusaven de pertinença a banda armada, tinença d'explosius, tinença il·lícita d'armes i terrorisme en grau de temptativa. Tot això sense cap prova. Ni al moment de la detenció ni a l'escorcoll de casa seva no trobaren cap ni una prova on fonamentar aquestes acusacions. Fora d'uns apunts de química de l'institut on la policia considerà trobar fórmules per fabricar explosius. Ja se sap, aquest professorat...

A la presó:

La Núria s'ha passat els dos últims anys de la seva vida voltant per les diferents presons de l'Estat i patint l'humanitari tracte que el govern socialista dedica al col·lectiu de la gent presa política. Dispersió, trasllats forçosos, condicions inhumanes d'aïllament i de vida, perill d'encomanament de la SIDA, etc.

Dos anys a la presó, sense acte d'acusació i totes les demandes de llibertat provisional —se n'han presentat tres— han estat denegades. La raó esgrimida per explicar l'explicable retard de l'acusació és la següent: "el fiscal no ha formulat acusació per falta de tots els elements probatoris precisos per sustentar-la". Fantàstic! la detenen, no troben proves i no només no la deixen anar sense càrrecs sinó que se la guarden per si troben alguna cosa on sustentar l'acusació. Kafka era un aficionat al costat dels responsables de la justícia d'aquest país.

La proposta del jutge:

Tot l'assumpte fa esgarriar. El fet de mantenir en presó preventiva durant dos anys una noia de 18; la duresa inusitada de la condemna demanada; i, finalment, la proposta que el jutge del cas feu a la Teresa Alabèrnia davant de Fernando Salas, advocat de la noia. Segons recull la Revista *El Temps* (28-05-90), Carlos Bueren proposà: "si la

tatge. La intenció sembla clara: utilitzar la Núria de cap de turc, imposar-li un càstig exemplar, no tant pel que hagi fet, sinó per dissuadir tot el jovent interessat per la política i compromés en la lluita per la independència, per ficar-los la por al cos.

S'ha presentat recurs de cassació. Mentre el procés judicial segueix el seu curs, ens preocupa constatar el grau d'insensibilitat on

Núria firma un paperet on es compromet a renunciar a activitats terroristes i en un altre posa el nom de quatre companys seus, potser li retiraran els càrrecs i en dos dies la tens al carrer".

La sentència:

El 25 d'octubre es féu pública la sentència. Declaren la Núria culpable de tinença il·lícita d'armes i d'estralls en grau de temptativa. La condemnen a vuit anys de presó.

Tot plegat fa pensar en un mun-

ha arribat l'opinió pública, que admet, sense dir res, les mesures revengistes que el nostre govern ha posat en marxa contra el col·lectiu pres per delictes polítics. Un tracte demencial, que atempta contra qualsevol ètica. Una política d'aniquilació, de violència i d'extermini. En aquest cas, però, ens ha tocat de prop i esperem que això sigui una bona vacuna contra la passa d'insolidaritat i d'indiferència que assola el país.

Ana Rodet Iraola

Núria Cadenas. **Cartes de la presó.** Eliseu Climent, editor. València, 1990. 165 pàgs.

Cartes de la presó és el recull d'una part de les cartes escrites per Núria Cadenas a la presó de Carabanchel des del setembre de 1988 al setembre de 1989. La Núria va ser detinguda fa dos anys i està encara a la presó. Durant aquest llarguíssim temps, la Núria ha mantingut una intensa relació epistolar amb la gent que s'estima: la seva àvia, la seva mare, els seus pare i germà, amigues i amics. Cartes escrites des de la presó per ser llegides només per la seva o el seu destinatari i que ara podem llegir també nosaltres.

La Núria és una dona de vint anys que ha passat els dos darrers anys a diferents presons de l'Estat -Carabanchel, Múrcia, Saragossa, Yserías. Quan va ser detinguda estudiava tercer de BUP i els seus interessos i inquietuds eren els habituals en una noia de la seva

Josep M. Cadenas

El 23 de març de no sé quin any va néixer no recordo qui, tanmateix me n'alegro no sé ben bé per què. Felicitats esgarrafós. T'estimo molt. Guanyarem. Núria.

edat; cal afegir-hi una forta preocupació per les qüestions polítiques i una ben definida convicció independentista.

Hi ha dos aspectes que destaquen en les cartes: d'una banda, la sensibilitat literària de l'autora, malgrat que les cartes no estaven en absolut destinades a la publicació, i, d'altra banda, el mateix contingut, que abraça un ample registre que va des de la comunicació més immediata de sentiments i sensacions a una profunda reflexió

CARTES DE LA PRESÓ

NÚRIA CADENAS

NARRATIVES 314

sobre ella mateixa i el món que l'envolta.

La Núria s'explica molt bé. Diu que escriure per a ella és parlar. Des de la presó parla amb l'àvia, el germà, les amigues i amics i també amb el cel, el sol, les muntanyes...

Totes les cartes estan plenes de tendresa i amor, de sentit de l'humor i de picardia i també d'enyorança, de dolor i de ràbia. Sempre té una paraula d'ànim per a tothom, un record per a la nostra terra i una afirmació de la seva lluita.

Les cartes escrites al llarg del primer any d'emprisonament van canviant de to: el primer, més optimista, va sent desplaçat pel de la ràbia. La política de dispersió de les preses i presos, l'enduriment de les condicions de vida a la presó, la solitud quan envien lluny les seves companyes, la tortura sistemàtica en els petits i grans detalls: limitació dels vis a

vis, de les trucades, l'obertura de les cartes, els registres i també la por a la malaltia, als maltractaments, van convertint-se en un crit.

Tinc la impressió que la Núria s'ha fet molt gran a la presó. Com deia abans, a través de les cartes es va obrir pas un camí de reflexió interior sobre ella mateixa i també sobre el món. I tot això sense escissions ni salts, demostrant, un cop més, que el que és personal és polític i viceversa.

Escriu la Núria a l'àvia: "Em dius que vols estimar el que jo estimo. ¡Però, àvia, si tu sempre ho has fet! Tu estimes la bona gent, el nostre

Antoni Cadenas

El 26 de març fum, fum, fum va néixer el meu germanet arrugadet, arrugadet... Tralara, tralara... I semblava una tortuga plena de matafaluga fum, fum, fum. MOLTS ANYS fastigós. T'estimo molt. Guanyarem. Núria.

país, el cel i les muntanyes, els estels i la terra, estimes tot allò que mereix el teu amor. Per això no em costa gens de llegir les teves cartes, encara que el teu català escrit

no sigui del tot correcte (ens han fet tant de mal...), perquè vessen amor pertot arreu". I uns mesos després quan es fan impossibles els vis a vis i les trucades telefòniques: "De tota manera, jo et seguiré escrivint cada setmana, que també així podem sentir-nos juntes per una estona (jo, quan t'escriu, i tu quan em lleigixes)". Dues dones

parlant, àvia i neta, separades per la presó però molt a prop l'una de l'altra i de nosaltres.

Bea Porqueres

¿Què és el feminisme? ¿Qui és feminista?

Les dues preguntes que encapçalen aquestes notes són les que intenta contestar Karen Offen a l'article "Defining Feminism: A Comparative Historical Approach" aparegut a la revista *Signs* (1988, vol. 14, n° 1, pp. 119-157).

"La meua aspiració és arribar a una nova definició, o sigui, a una conceptualització de feminisme que sigui més dinàmica, més flexible i més explicativa que les donades fins ara pels diccionaris", afirma Karen Offen i, més endavant: "Una definició i comprensió històrica del terme 'feminisme' em semblen condicions essencials per esdevenir políticament efectives avui i en el futur". Així, doncs, la seva preocupació no és només de tipus acadèmic; el seu article té una clara intencionalitat política: dotar les activistes d'una definició de feminisme que permeti recollir les diverses tendències que es donen avui dins del moviment feminista i també arribar als amplis sectors de dones que no se senten involucrades amb els plantejaments actuals.

Constata l'autora que encara que el debat sobre "què és el feminisme" està viu tant en l'àmbit acadèmic, com en la premsa, en el moviment o inclús en converses informals, hi ha un nombre important de dones que afirmen "Jo no sóc feminista, però..." com si el mot feminisme els fes por, com si no se sentissin còmodes amb aquesta etiqueta. Pensem que la reflexió de Karen Offen és fruit de la constatació que el feminisme ha tocat un sostre després del seu impressionant creixement en els anys 70.

En llegir aquest article varem veure que les preguntes que plantejava i també les respostes que donava eren polèmiques; això ens va animar a discutir-lo i aquestes notes són fruit d'aquesta lectura i discussió. L'anàlisi i les propostes d'Offen ens semblen prou interessants com per suscitar un debat entre nosaltres, encara que les preocupacions que les orienten tinguin molt més a veure amb la realitat americana que amb la nostra.

Volem donar notícia, per tant, del contingut d'aquest article tot cunyint-nos al que diu l'autora. El fet d'haver de resumir molt, fa que, en certa mesura, el sentit complet quedi desfigurat ja que seleccionar sempre és escollir. A l'espera d'una traducció que faci més accessible l'article ens arrisquem a fer-vos-en cinc cèntims....

Un punt de partida: la crítica a la definició més difosa de feminisme

L'autora exposa les raons que l'han portada a buscar una definició de feminisme que doni compte del que ha estat i és el feminisme en tota la seva rica varietat. De forma resumida són: a) la necessitat que té la història de les dones d'un marc conceptual més sofisticat que el que ha tingut fins ara per analitzar i interpretar el pensament i l'acció relacionades amb l'estatus de les dones a través del temps i de les diferents cultures; b) la utilitat d'aquesta conceptualització per a qui treballi en altres camps dels estudis sobre les dones, sobretot les teòriques feministes que, segons K. Offen, treballen sovint d'una forma ahistòrica i, a cops, anti-històrica; c) i també la utilitat que pot tenir per a les activistes que es troben confoses davant de les diverses tendències i corrents actuals.

La seva recerca d'una definició del feminisme parteix de la crítica de la definició que han utilitzat les nord-americanes per estudiar la història de les dones d'Europa i Amèrica. Aquesta definició posa l'èmfasi en la lluita per aconseguir "drets polítics, legals i econòmics iguals als garantits als homes". Karen Offen ens fa veure que la clau d'aquesta definició resideix en "drets iguals als garantits als homes". Això significa que proposa com a norma el model "home adult" i que expressa l'objectiu de la lluita feminista en el vocabulari dels "drets", propi de la tradició liberal occidental.

Karen Offen troba aquesta definició massa estreta ja que no recull ni totes les fites aconseguides ni totes les activitats desenvolupades pel moviment de dones al continent europeu.

Segons l'autora, les europees continentals expressaven les seves reivindicacions de manera força diferent a les anglo-americanes: reivindicaven la diferència sexual, dins d'un marc de complementarietat home/dona, i en lloc de buscar l'admissió en una societat dominada pels homes feien una àmplia crítica d'aquesta societat. En el seu discurs no reivindicaven ni la igualtat ni els drets individuals, malgrat això es consideraven a si mateixes feministes i com a tals eren reconegudes en la seva època. Seguint altres autors, K. Offen assenyala: "el biaix americà [en el món acadèmic feminista] és particularment evident en l'assumpció freqüent que la igualtat de drets és l'essència del

feminisme". Acceptar com a bona aquesta definició ha portat a qualificar d'anti-feministes les dones i els moviments que no s'adaptaven a aquesta concepció.

Un debat que neix amb el feminisme

La polèmica sobre què és el feminisme i qui és feminista s'inicià ja a finals del segle XIX, en el mateix moment que el moviment de dones naixia com a tal. El fet de no posar-se d'acord sobre el contingut del terme feminisme ha suposat que cada autora, activista o corrent dins del feminisme apliqui la seva particular concepció i, per tant, adjectivi el terme feminisme de forma diferent i per contraposició a la seva visió. Així tenim tipologies com ara: vell i nou feminisme, maximalista o minimalista, humanístic o ginecocèntric, socialista o burgès, de la igualtat o de la diferència. Aquesta mateixa indefinició porta a usar termes com ara protofeminisme o postfeminisme sense haver aclarit què és feminisme.

Karen Offen en col·laboració amb Susan Groag Bell va escriure l'obra *Women, the Family and Freedom*, tot renunciant a usar la paraula feminisme. A l'obra, que té 1.200 pàgines, se'n van sortir però les ressenyes que es varen publicar sobre aquesta obra o els intents de síntesi acabaven usant el terme. Així, varen arribar a la conclusió que calia trobar una definició de feminisme que "donés compte de la realitat històrica [de les dones] i que fos adequada per a la seva anàlisi.

Una aproximació històrica a la definició de feminisme

Segons l'autora han existit dues formes diferents de discurs o d'argumentació que han estat emprades per les dones i els seus aliats mascles a favor de l'emancipació de les primeres del control masculí a la societat occidental. Aquestes dues formes expressen vies divergents del pensament sobre els gèneres i els seus llocs respectius en l'organització social i, per tant, han de ser recollides en qualsevol definició històricament acurada. Karen Offen caracteritza aquest dos modes com a "relacional" i "individualista" (fem una traducció literal dels termes anglesos *relational* i *individualist*).

Els arguments de la tradició feminista relacional proposaven una visió de l'organització social basada en el gènere però igualitària. Donen primacia a la parella home-dona (solidària i no jeràrquica) com a unitat bàsica de la societat i posa l'èmfasi en els drets de les dones definides principalment per la seva capacitat per a la cria.

Insisteix en les contribucions específiques que les dones com a tals han fet a la societat i reivindica el caràcter públic d'aquesta contribució.

Contràriament, la tradició feminista individualista proposa l'individu, al marge del sexe o gènere, com a unitat social bàsica; posa l'èmfasi en els conceptes més abstractes dels drets humans (llibertat, igualtat, propietat, integritat, etc.); reivindica la recerca de la independència (o autonomia) personal en tots els aspectes de la vida mentre minimitza els papers socialment definits i la contribució que com a éssers sexuals fan a la societat, incloses la criança i les responsabilitats que se'n deriven.

Els arguments relacional i individualista varen portar a pràctiques reivindicatives molt diferents. El dret al vot, a la propietat, a la igualtat civil, i l'accés a totes les professions eren les demandes polítiques de les feministes individualistes. Les relacionals centraven les seves demandes en peticions de programes governamentals que facilitessin la realització de les activitats procreatives tals com subsidis per a totes les mares, incloses les solteres, pensions de viudetat, permisos per a la maternitat, compensacions econòmiques pel treball domèstic, etc., reivindicaven també el dret a intervenir en la direcció de l'Estat com a dones i mares. Unes i altres coincidien en la defensa del treball de la dona fora de la família, el dret a l'educació i el mateix salari per al mateix treball.

El feminisme relacional va ser el dominant al continent europeu des dels seus orígens fins a l'obra de Simone de Beauvoir. A Anglaterra i als Estats Units d'Amèrica -societats amb una tradició liberal més arrelada i amb estructures socio-econòmiques que permetien l'existència de dones emancipades econòmicament- va dominar la tradició individualista.

L'autora s'estén molt en l'anàlisi del feminisme relacional ja que reivindica la seva inclusió en tot anàlisi dels moviments de dones. Critica la tradició americana que fins el 1970 no acceptava cap més definició de feminisme que la construïda a partir dels arguments individualistes perquè deixa de banda i fins i tot desqualifica la tradició europea i no contempla les aspiracions i les lluites de dones de les societats actuals menys desenvolupades.

Offen creu que els arguments del

feminisme relacional tenen continuïtat en els plantejaments del feminisme de la diferència elaborats a França encara que hagin traslladat el centre del debat de la procreació i la maternitat a la sexualitat i el separatisme.

La proposta de Karen Offen

La definició que proposa l'autora incorpora els arguments relacionals i individualista. Per a ella, el feminisme ha nascut de diferents tradicions i ha arribat a plantejaments diversos.

El feminisme és una ideologia i un moviment pel canvi socio-econòmic basats en una anàlisi crítica del privilegi masculí i de la subordinació femenina en qualsevol societat.

El feminisme utilitza el gènere com a categoria primera de l'anàlisi. L'autora

entén per gènere aquella construcció social que en base a les diferències fisiològiques entre els sexes els atribueix un comportament diferent.

Utilitzar el concepte de gènere permet al feminisme realitzar una anàlisi global de les relacions socials i polítiques: distribució històricament desigual del poder polític, social i econòmic entre els sexes (pel que fa a l'autonomia personal, a les relacions familiars, a la participació política, etc.).

El feminisme s'oposa a la subordinació de les dones als homes dins de la família i la societat i també al fet que els homes decideixin per elles. Suposa un repte frontal al pensament patriarcal, a l'organització social i als mecanismes de control. Busca destruir la jerarquia masculista però no el dualisme sexual. Offen defensa que el feminisme és necessàriament pro-dona però

que d'això no es deriva que hagi de ser anti-home (opina que en el passat alguns dels més importants defensors de la causa femenina foren homes).

Basant-se en aquesta concepció, l'autora considera "feminista" tota persona, dona o home, les idees o accions de la qual reuneixin tres criteris:

a) que reconeguin la validesa de la interpretació que les dones fan de les seves experiències i de les seves necessitats; que facin seves les demandes de les dones i acceptin els valors que les dones defensen com a propis i que són diferents a l'ideal de feminitat proposat pels homes.

b) que mostrin consciència de disconformitat, o fins i tot ira, contra la injustícia (o la inequitat) institucionalitzada cap a les dones;

c) que defensin l'eliminació d'aquestes injustícies enfrontant-se, mitjançant la lluita contra les idees, institucions i pràctiques socials, al poder coercitiu, la força i l'autoritat que sostenen les prerrogatives masculines en cada cultura.

En resum, per ser feminista cal estar en contra de la cultura i la societat dominades pels mascles.

Cap a una nova política feminista

En definitiva, l'autora proposa recollir les diferents aportacions que s'han fet, al llarg de la història, a la lluita feminista i reivindica molt especialment els arguments relacionals sobre la diferència, la feminitat, la sexualitat i la maternitat.

Propugna una nova visió que reforci la solidaritat entre

les dones, una solidaritat que té com a fonament no només el reconeixement d'una opressió comuna sinó també, històricament parlant, el reconeixement de la nostra experiència específica com a membres del mateix sexe, el que pareix i nodreix.

En paraules de Karen Offen: "[aquesta visió] Ha de poder incloure els interessos tant de les casades com de les solteres, els de les dones que són mares, així com els d'aquelles que no han escollit la maternitat, i també les dones les relacions més importants de les quals són amb altres dones [sic]. S'adreça també a les dones pobres i a les riques, de diferents ètnies i religions i, fins i tot, ha d'incloure aquells homes que no basen la seva identitat en la dominació sobre les dones".

Bea Porqueres i Montse Roset

Jornades de debat

Pels voltants del 8 de març d'enguany, la Comissió contra les agressions a les dones vam presentar una plataforma contra la violència masclista. La plataforma recull la nostra anàlisi sobre les causes de la violència masclista i planteja un seguit de reivindicacions a l'administració de justícia i de reformes socials.

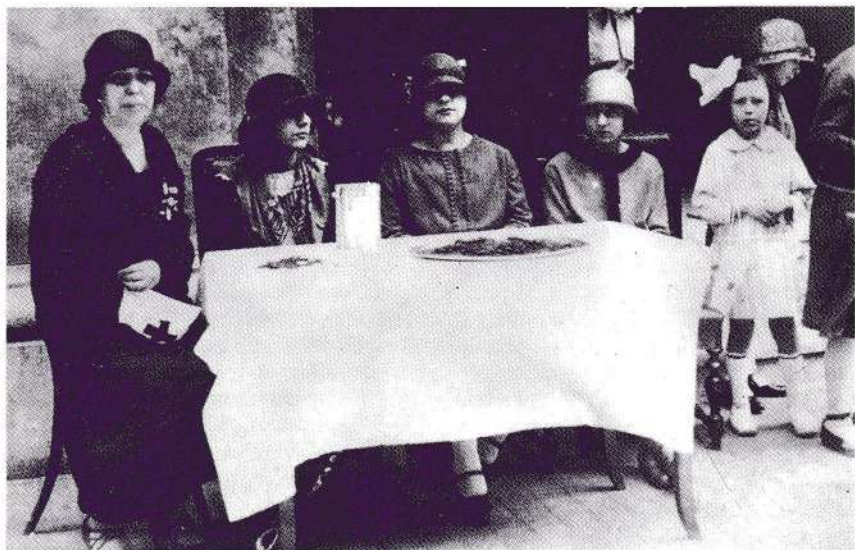
L'elaboració d'aquell escrit ens va suposar un ric debat. Se'ns van obrir un munt d'interrogants sobre la naturalesa de la sexualitat masculina i femenina. Per exemple, preguntes sobre si "l'origen del perill sexual per a les dones es troba en una naturalesa masculina intrínsecament agressiva i violenta, o en unes condicions patriarcals que encaminen la sexualitat masculina a la dominació i la femenina cap a l'acceptació i la submissió?"

En parlar de la realitat dels maltractaments domèstics, ens qüestionàvem què és el que fa suportar a moltes dones la violència física per part del seu marit o company, més enllà de la dependència econòmica. Quin tipus de dependències afectives juguen en les dones que suporten una relació de parella torturant?

El tercer apartat de la plataforma abordava la violència específica que pateixen les prostitutes. Vam marcar unes exigències legislatives i socials amb l'objectiu de millorar la situació en què viuen aquestes dones. En qualsevol cas, aquest és un debat tot just encetat en el qual hem d'aprofundir.

Hi ha d'altres aspectes que formen part del rerefons de preocupacions que han inspirat l'elaboració de la plataforma, com ara l'anàlisi de la pornografia. Les pioneres a encetar aquest debat han estat les feministes a EEUU. Nosaltres hem endegat aquesta discussió seguint els passos de les seves polèmiques.

Així doncs, les Jornades de Debat que hem organitzat volen afavorir la reflexió i discussió d'aquestes qüestions. Al llarg de tres dies i a partir de 4 taules rodones amb la presència de diferents dones convidades esperem oferir elements d'anàlisi i un marc més ample i divers als nostres debats.

PROGRAMA

Taula rodona sobre prostitució

- * Carla Corso, prostituta italiana. Membre del comitè pels drets civils de les prostitutes.
- * Raquel Osborne, sociòloga.
- * Maria Josep Varela, advocada.

Dijous dia 29 de novembre a les 19.30h.

Taula rodona sobre Pornografia

- * Lisa Duggan, antropòloga d'EEUU
- * Adelina Arenaga, propietària d'un Sex-shop.
- * Maruja Sarasola, de l'Assemblea de dones de Biscaia.
- * Neus Moreno, de la Comissió de Barcelona contra les agressions a les dones.

Divendres dia 30 de novembre a les 19.30h.

Taula rodona sobre Dependències afectives

- * Emilce Dio Bleichmar, psiquiatra.
- * Marta Oliván, de la Comissió de Barcelona contra les agressions a les dones.
- * Fina Plà, terapeuta gestàltica i filòloga.
- * Concepció Garriga, psicòloga psicoterapeuta.

Dissabte dia 1 de desembre a les 12h.

Taula rodona sobre Sexualitat

- * Alicia Puleo, filòsofa.
- * Nerea Aresti, de l'Assemblea de dones de Biscaia.
- * Cristina Garaizabal, de la Comissió anti-agressions del moviment feminista de Madrid.

Dissabte dia 1 de desembre a les 18h.

Totes les taules rodones es realitzaran a les Cotxeres de Sants. El dijous a la nit farem una festa al KGB.

Comissió de Barcelona contra les agressions a les dones

Stupendams

Fitxa artística:

Músicalment i anímica, la seva procedència és variada, més o menys així:

Helen: Liverpool. Estudia piano des de petita. Sona a sopranet. Percutida major. Té dos gats. És hispano-europea. Si no va a veure la Fania, mor. La primera Àries per l'esquerra.

Mary: Christchurch. A les antípodes. Saltimbanqui, guitarrista i, alehop! menjafocs. Menja picant, oi? és clar! No se li coneix gat. És l'única connexió amb la terra del grup. Verge.

Viv: Londres. Porta la música dins. Soprano dramàtica (per allò del teatre). Només té un gat i un peix. Encara que és Acuari viu fora de la peixera. Fa tai-chi. Té un veïnat encantador (aguanta llargues hores d'assaig)

Heather: G.B. del Nord. Canta al mig de tot el merder. Odia els gats. És Peixos. Ningú sap per on vingué, ni d'on, ni per què. Dóna molta marxa al grup i, a més, modera. Com pot ser?

Anna Subirana: Barcelona (92 inclòs). Si no canta també mor. A viva voce. Entre els seus tons està el menor. També, majorment, li agrada cantar a la dutxa. Tendència canina. Ànima, cor i vida d'Escorpi.

Laura: Barcelona (abans del 92). Canta per casualitat, en veu baixeta. Pianera des de la primera dent, ara vol tocar el violoncel i les congues i el que li caigui. Cangur de gats i gossos. Segona Àries de la banda.

Sellina: Manchester. S'inicià en capella amb l'Strange Company. Ve cantant des d'allà dalt (gairebé 2 metres) i sona molt baix. Manega la pasta (poca). Lleona pels astres. Grrrr, més gats.

Dades tècniques:

Durada: L'espectacle dura una hora, però si es fa descans (uns quinze minuts) poden estar amb vosaltres una hora i mitja o un xic més. Però sense passar-se, eh!

Espai escènic: Com a mínim 9*7 m. Si disposa de decorat de fons, amb cortinetes d'alegre disseny. S'agrairà mà d'obra assistencial voluntària (pipes).

Camèrino: Amb aigua, miralls, klee-nex i cendrer. Amagat de mirades indiscretes i allò més silenciós possible. Què tal 6*6? És un dir.

Perquè se senti en espais amples (estadis, places de braus, etc) consulteu l'horòscop.

Estimada Helena (Francis, és clar):

Ens hem assabentat que aquest butlletí ha deixat la lluita feminista per dedicar-se a la promoció d'artistes i ens ha faltat temps per adreçar-nos a vosaltres confiant que la gran fortuna que heu anat amassant a còpia de subvencions, en aquests darrers anys, rebrà finalment el destí que mereix.

Som les Stupendams, arxiconegut grup de set dones que cantem a capella, és a dir, sense més instruments que les nostres dolces veus.

Ens vam conèixer en una harmoniosa coral que repetia "Buenos días, ¿qué tal estás?" intentant aprendre castellà a l'Escola Oficial d'Idiomes. El nostre domini de la llengua de l'imperi és mostra que era més agradable cantar que no pas aprendre-la. Vam començar dues i el fracàs escolar anà engrossint el grup.

Ens trobàvem cada diumenge per cantar. En un començament el grup era obert. Mica en mica la gran quantitat de contractes, gires i propostes de cases discogràfiques ens obligà a posar seny. Finalment, només aguantàrem vuit.

Des del nostre primer salt a la fama, un 8 de març a la Plaça del Pi, ara farà dos anys, allò que en un principi començà com un joc, s'anà convertint en un trencaclosques. Havíem de trobar l'equilibri entre seguir cantant per gust, renovar-nos i experimentar noves coses i complir amb les actuacions. I encara continuem buscant-lo...

Pensàvem quin nom posar-nos i ens decidírem per allò més proper: "Voldams", amb el propòsit de canviar-lo a cada actuació. El segon fou "Stupendams" i ja no el poguérem canviar per òbvies raons comercials.

Ens agrada treballar en equip. Tot i que a vegades resulta complicat contentar tantes veus, tantes idees i tantes personalitats. La Txiki col·labora amb nosaltres en el muntatge dels espectacles.

Hem anat canviant els criteris de selecció de les cançons. En un començament buscàvem els temes que ens agradaven, pel gust de cantar-los. Barrejàvem tot tipus d'estils. Cada cop estem més interessades a crear un estil propi, tant respecte a la música com a la lletra. Cantem algunes cançons compostes per nosaltres.

I per tot això i perquè estem fartes de treballar per guanyar-nos la vida, busquem una mecenes i ens adrecem a vosaltres perquè ens promocióneu.

Ben cordialment,

Stupendams

Més pits que pots

Davant la gestació, desitjada o no, a la dona se li presenten molts dubtes respecte la pròpia identitat i la seva determinació sobre com ha de plantejar-se la vida per aconseguir gaudir-ne essent encara més subjecte del seu destí. Per això les dones prenem decisions sobre com volen les coses i ens enfrontem a tota la inèrcia del sistema que pretén que no decidim res.

Les pressions, els consells i les recomanacions són inevitables, segur que totes nosaltres n'hem donat. El problema es presenta quan la dona no té capacitat de selecció davant aquestes situacions; quan tot l'obliga i la coarta i li fa sentir que la seva vida no li pertany, sinó que els fets la condueixen inexorablement en un camí del qual no veu la sortida.

La importància de l'auto-coneixement:

Viure com a dona implica desenvolupar el desig profund de cada una en lluita en tota la seva opacitat contra un medi que pretén ignorar-nos i convertir-nos en simples consumidors.

És important conèixer-se i saber cuidar-se ja que això ens pot permetre assabentar-nos millor de qui som i com funcionem, sense necessitat de consells impersonals i estandarditzats. Creiem que cal lluitar contra la tendència a medicalitzar la nostra salut, sobretot la reproductiva. (Pensem en les investigacions actuals sobre la infertilitat i la menopausa)

Rèplica:

Tot això serveix de rèplica a l'article aparegut al número 7 d'aquest butlletí (juny-90), sota el títol "Pits o pots?". La Comissió Dona i Salut podria treballar en la creació d'espais per a les dones en el terreny de la seva pròpia salut, en comptes de dedicar-se a escriure articles establint dogmàticament la validesa de les reivindicacions d'altres dones del moviment feminista. Donar de mamar és encara marginal. És una possibilitat desconegu-

da sovint per les dones mateixes, entre d'altres causes, per haver respost davant d'un error: donar el pit per obligació, amb un altre error: fer el contrari, també per obligació.

Un espai per Intercanviar Informació i experiències

Crear un espai "pro alletament" significa crear un espai de dones per reflexionar sobre el tema, per trobar assessorament i informació fora de la que s'ofereix comuna-

la llet materna. Per exemple, la composició de la llet materna s'adequa a les necessitats diàries i horàries de la criatura.

2. Donar el pit significa permetre que la criatura pugui ser ella mateixa, ja des del seu naixement, utilitzant la seva necessitat vital d'aliment per a aquesta reafirmació. Tot això és possible perquè la biologia ens ha proporcionat a les dones dos pits que s'han desenvolupat des de la pubertat fins la fi de la gestació. És evident que si no es desitja o no es pot alletar, al.lleula! tenim la llet artificial.

MARE!
LLET ABUNDANT
PERNENT
Rob-Vida Miret

Aquest espedicte s'era, no ho dubteu, la vostra salvació i la dels vostres fills.

La mare, durant el període de gestació, desenvolupa d'un pit d'augment de capacitat per a la lactàcia, i després de la parturició, el pit es desenvolupa completament, produint per a la criatura, llet per a les seves necessitats. En aquests moments, la mare no pot deixar de lactar, i per tant, l'alimentació de la criatura no pot ser completament satisfeta per a satisfer les necessitats de la criatura. És per això que, durant aquest període, la mare ha de lactar, i per tant, la criatura ha de lactar.

AQUEST ESPEDICTE ES PER A: 1. UN HOSPITAL I 2. UN LLEIJA MENTRE LES MARES NO EN SÓN RECONEGUTS TANT PER A TOTA

ROB-VIDA 1 **ROB-VIDA 2**
Es pren durant l'embarcament i pot començar des del principi Es pren durant l'alletament

LES ENFERMERES RECORREN A AQUESTS A DIARI

ment, que ignora que cada dona és diferent i, per tant, estandarditzada totes les dades.

Ser feminista no vol dir donar biberons. Té més a veure amb la capacitat de viure amb plenitud la vida, sense sentir-se

condicionada pel sexe. És la possibilitat d'oferir una representació pròpia de la vida i de les relacions humanes, no una repetició arquetípica d'actituds masculines.

Aclarim-nos:

1. És evident que, com en qualsevol aspecte de la vida, cadascuna pot decidir si vol alletar o no fer-ho. Però la ciència encara no ha aconseguit d'aportar res millor que

3. En aquests moments i donades les circumstàncies del tercer món, les úniques dones que poden decidir entre la llet materna i l'artificial són les occidentals. La manca d'aigua corrent, l'analfabetisme per llegir les instruccions de preparació de biberons i la misèria econòmica fan inviable una altra decisió que el pit. (A més hi ha estudis recents que demostren la cobertura anticonceptiva que l'alletament ofereix en determinades condicions).

4. La llet materna, per afavorir l'equilibri i la flora intestinal, permet immunitzar l'organisme a les infeccions intestinals, aquesta immunitat no és adquirible en el període de gestació. En realitat existeixen

problemes reals, no marginals, de restrenyiment i d'intoleràncies alimentàries degut a l'ús d'alimentació artificial.

5. La dona pot extreure's la llet i refrigerar-la o congelar-la perquè sigui una altra persona la que la doni a la criatura. La llet congelada pot utilitzar-se en un període fins a sis mesos) o sigui que hi ha obligació d'estar cada 3 o 4 hores amb la criatura només si així es desitja. (Es tarda tant a preparar un biberó com a treure's la llet).

6. En relació a l'atenció sanitària que podem trobar les dones, no és gens fàcil aconseguir com a ginecòleg i/o pediatra una persona que estigui disposada a treballar tenint en compte que cada dona és diferent i, a més, tingui amplis i no esbiaixats coneixements per posar-los en pràctica de forma nova amb cada una. Allò comú és que,

en comptes d'ajudar les dones per definir les causes de les dificultats en l'alletament i buscar solucions, es tiri pel dret i s'adopti la sortida més ràpida: llet artificial.

7. Existeixen pressions ambientals que condicionen la decisió de donar el pit i aquestes mateixes pressions determinen també fins quan cal fer-ho. Gala, com a grup d'autoajuda, proposa un espai per poder trobar altres dones que, per ser dones i haver alletat et poden explicar allò que els llibres i els experts desconeixen sobre el tema.

Gala: un grup d'assessorament i autoajuda

Gala mai no ha obligat ningú a donar de mamar. Ha defensat, això sí, l'alletament com una possibilitat que tenen les dones, com una experiència que necessita d'un temps i d'un suport. No existeixen

males mares per no tenir llet o per donar biberons. En tot cas, cada dona ha de tenir recursos per poder portar a terme les seves decisions.

Gala ha ajudat sempre a continuar endavant les dones que han decidit donar el pit. Mai no hem pretès coartar la llibertat de ningú, sinó divulgar aquesta possibilitat. La manca de diàleg és sovint vehicle de malentesos. Tant de bo s'obrin camins i no pas enfrontaments crítics davant les diverses opcions que aportin més seguretat a les dones i no només discussions dogmàtiques sobre els recursos de les dones davant els seus actes vitals.

Adela Vidal (GALA)

I al proper número...

sorpresa,

canviem d'imatge.

Subscriu-t'hi!!!!

WAD-RAS: dones en lluita

Fa quatre anys que el grup "Dona i Presó" portem un treball al Centre Penitenciari de Wad-Ras, presó de dones de Barcelona. L'objectiu del grup és denunciar la situació actual de la presó i impulsar la consciència feminista de les dones que estan al carrer. No podem enderrocar els murs de trotes les presons, encara que prou ens agradaria, però sí que podem i volem que els drets fonamentals de les persones siguin respectats i que la manca de llibertat que comporta la presó no suposi la pèrdua dels drets individuals i col·lectius. Per complir aquest objectiu vam entrar en contacte amb les internes organitzant festivals pel 8 de març, cursets, xerrades, exposicions de fotografies, debats i concursos literaris. Per tenir algunes dades vam passar una enques-

ta a més de 40 dones voluntàries. Això ens ha permès conèixer la realitat des de dins, donar-nos a conèixer i copsar les situacions d'injustícia i d'opressió que s'hi viuen a diari.

Una xerrada, el repartiment d'un fulletó sobre els drets de les preses i una denúncia feta al Fiscal de l'Audiència Provincial de Barcelona sobre la situació de Wad-Ras, han marcat fortament el grup i les dones saben que poden comptar amb nosaltres i les cartes de denúncies de la situació del centre adreçades a nosaltres són freqüents.

Problemes greus de la presó:

La majoria són dones joves, de menys de 25 anys. Hi conviuen les

dones grans i les joves, les preventives i les penades. Creiem que tot això és una discriminació per ser dones: a les presons d'homes no passa.

Abusos d'autoritat: Per la mateixa organització del centre, moltes vegades hi ha abusos d'autoritat per part de les funcionàries i responsables del centre. En alguns casos s'arriba fins a la tortura, no tant física sinó psicològica, l'amenaça constant del canvi de fase o sanció d'aïllament, els registres humiliants fan que les dones se sentin avergonyides i perdin el mínim espai d'intimitat.

Massificació: En el centre, que té una capacitat per a 120 persones, en conviuen més de 300. Això ocasiona la massificació. En una cel·la per a quatre persones n'hi ha dotze o catorze, amb lliteres de tres

Em faig sòcia de **CA LA DONA**, Gran Via, 549, 4t 1a, 08011 Barcelona

Nom i cognoms

Carrer Núm. Tel.

Ciutat Codi Postal Comarca

Pagament: Domiciliació bancària
1.000 ptes. trimestre

Signatura,

Barcelona, a

DOMICILIACIÓ BANCÀRIA: AUTORITZACIÓ DE PAGAMENT:

Nom i cognoms

Carrer Núm.

Ciutat Codi Postal Comarca

- Els prego que acceptin amb càrrec al meu compte, els rebuts presentats per **Ca la Dona**, mentre no rebin ordre contrària meua.

Compte corrent/Llibreta núm. Caixa/Banc

Agència Adreça

Ciutat

Signatura,

Barcelona, a

pisos i amb un sol servei sanitari. Això provoca encara més agressivitat i discussions entre elles. Com a única resposta reben les sancions

Tractament a les toxicòmanes:

Un gran número de preses estan al centre a causa de la droga. Moltes hi arriben molt malament i no reben cap tipus de tractament mèdic. L'únic que se'ls ofereix és una "pastilla" i passen el "mono" totes soles i molt durament.

Falta d'higiene: Per molt que pintin les parets de la càrrec i posin papereres, la falta d'higiene és notable. Paràsits, escarabats, humitats... es veuen en més d'una dependència. A les cel·les d'aïllament tot això encara és més greu.

Les dutxes d'aigua calenta quasi no existeixen.

Treball i activitats: No hi ha cap tipus de formació professional. Hi ha un taller remunerat, però treballen set hores diàries i cobren el 40% del que es paga al carrer per la mateixa feina. Només tenen accés al taller un mínim de les dones que voldrien treballar-hi.

Les activitats no estan pensades per a rehabilitació ni per a formació professional. Moltes funcionen a través de voluntariat.

Manca de serveis mèdics:

Aquest servei és més que deficient. Avortaments per falta d'una assistència a temps, malalties mal curades, la mort (aquest estiu) d'una presa malalta per no rebre el tractament adequat... són exponents de la greu situació de la salut de les dones que hi ha.

Les normes internes fan impossible que quan una dona es posa malalta (si no té febre) es pugui quedar al llit. Un dolor d'esquena, d'ovaris, de reuma... es passa pels patis o passadissos. Si no es troben entre la vida i la mort, les visites mèdiques són sempre programades. El metge només està unes hores al centre. Això es fa més dur de suportar quan, com en el cas de Wad-Ras, hi ha infants i dones embarassades o persones que pateixen malalties infeccioses.

Reivindicacions actuals:

Aquestes demandes que apuntem les hem dirigit als organismes que tenen la responsabilitat política en centres penitenciaris. La resposta ha estat sempre el silenci. Tenim cartes i documents que certifiquen la realitat de la presó de Wad-Ras.

Cal dir que només s'han modificat les qüestions que hem DENUN-

com a persones i com a dones. Aquesta postura ens ha dut al conflicte amb el Departament de Justícia. Des de la nostra intervenció, les flexions i registres que es feien indiscriminadament ja s'han acabat. També els càstigs imposats per les protestes d'aquest

CIAT, fet que ens va marcant el camí a seguir.

- ATENCIÓ MÈDICA LES 24 HORES DEL DIA.

- ATENCIÓ JURÍDICA EN TOTS ELS CASOS I AGILITZACIÓ DELS TRÀMITS.

- TREBALL REMUNERAT PER A TOTES I PAGAT COM A QUALSEVOL TREBALLADORA.

- CENTRES I TRACTAMENT ADEQUAT PER A LES TOXICÒMANES.

- CASES D'ACOLLIDA PER A LES QUE NO TENEN ON ANAR.

Aquestes mesures i d'altres més són les que les dones que pateixen la falta total de llibertat ens demanen amb més urgència.

Moment de grup: Durant aquests anys, la tasca més important ha estat denunciar les situacions d'agressió als drets fonamentals que

estiu s'han retirat. Això ha fet que creixés la nostra credibilitat entre les preses.

Actualment tenim dificultats per entrar a la presó, però creiem que la nostra tasca continua i les dones esperen de nosaltres el suport que necessiten davant les dificultats que viuen cada dia.

Com a grup, sentim més i més la solidaritat amb aquest col·lectiu tan matxucat que sofreix l'opressió i la discriminació més acusada: per ser dones, per formar part d'una classe social marginada i per estar privades de llibertat.

Considerem que el corrent vital que s'ha anat creant entre "les de dins" i "les de fora" és molt positiu i volem seguir en aquesta línia. Ser una veu de denúncia al carrer.

Grup dona i presó

Entrevista amb Geraldine Nichols

Amb motiu de la IV Fira Internacional del llibre feminista que es va celebrar del 19 al 23 de juny, Geraldine Nichols va venir a Barcelona a participar en una taula rodona que tractava sobre **Ginecocrítica: Crítica cultural i literària feminista**.

La taula va ser multitudinària -com gairebé totes- tant pel que fa al públic com pel nombre de dones que hi havia a la taula -quasi no hi cabien-; la seva intervenció va ser com un glop d'aigua fresca al costat d'altres intervencions enrevesades i envitricollades. Vam aprofitar la seva vinguda per quedar amb ella i parlar-hi una estona, hi va accedir encantada.

I és que la Geraldine és una dona amable, encantadora i simpatiquíssima. Se li nota en tot: des de les ulleres, que s'adeqüen perfectament a la seva personalitat, la manera franca que té de riure i tirar el cap enrera quan ho fa, l'atenció que presta a la persona que té al davant, fins als títols que posa a les seves conferències...

Així, el títol de la seva intervenció -que versava sobre l'androcentrisme en la crítica literària, la necessitat d'una ginecocrítica feminista i l'estat de la qüestió als E.U.A.- era: *Aquí, el que no corre, ni vuela ni entra en el canon literario*.

¿A qui escull la literatura?

La ironia continua durant tota la seva ponència i així, com a exemple de la salut i el vigor (desgraciadament) de l'androcentrisme a Catalunya i a l'Estat espanyol, escriu citant

Castellet que explica en *Els escenaris de la memòria* l'entrada en la Real Academia -"la Española", és clar, "la que fija, limpia y da esplendor" i malgrat això de netejar i fer lluir gairebé no hi ha dones...- de Gimferrer: "Castellet el maestro observa a Gimferrer el discípulo aceptando este cetro/antorcha y al escribirlo -todo en tercera persona, para lucir más objetividad y para ocultar mejor su propia participación emotiva en la ceremonia- inmortaliza a ambos mediante el recurso de hacer que toda la narración gire en torno a temas que les implican a ambos. [...] Acto seguido pasa la palabra a Gimferrer, [...] 'el

testimonio de Vicente [Aleixandre]' lee el joven, 'nos remitía al pasado que nos había elegido por herederos -pues la literatura nos elige a nosotros y no nosotros a ella'. En estas palabras tan poco modestas se universaliza, se naturaliza el proceso endogámico que durante siglos ha excluido a las mujeres del panteón. Si no han sido elegidas como otros, la culpa la tiene la literatura." (*Aquí, el que no corre...* p. 3-4).

Paper realment ple de rigor, optisme i agudesia i del qual copiaré algun altre fragment, pocs, però: la Geraldine diu que espera que surti publicat en les Actes de la IV Fira amb fotos de Colita i també a "Urogallo" i, clar, no el podem reproduir aquí. Recomanem a les lectores, tant a les que van assistir a la taula com a les que no, que se'l procurin: no se'n penediran...

Profa i mare: més feina, impossible...

Geraldine Nichols és professora de literatura castellana al Departament de Llengües Romàniques de la Universitat de la Florida -encara que va néixer a Connecticut- des de fa deu anys.

Ella mateixa ens explica la raó per la qual es va dedicar a l'ensenyament: "Opté por la enseñanza cuando era una joven que nada sabía de la vida, pensando que el horario y las largas vacaciones de los profesores combinarían a la perfección con -adivínenlo- las obligaciones de esposa y madre que inevitablemente me caerían. Después de más de veinte años, habiendo descubierto que los profesores, al menos los que se dedican a la investigación, tienen el horario más largo del mundo desarrollado, salvo las madres, todavía me congratulo por mi errada pero feliz elección. Y es que la enseñanza -y vuelvo a lo afirmado antes- es tan importante como lo es infravalorada: ayudar a los jóvenes a ver más allá o por debajo de los estereotipos, ayudarles a formarse hábitos de lectura y de pensamiento crítico, dentro de un ambiente como el norteamericano -acrítico, atiborrado de medios de comunica-

ción de masas, materialista- es a la vez un reto y un privilegio." (*Aquí, el que no corre...* p. 6-7).

Des de fa temps, però, es dedica també a la crítica literària.

¿Crítica o crítiques?

La pregunta obligada és quina diferència hi ha entre la crítica anglosaxona i la que és fa aquí.

La Geraldine explica que la crítica que es fa aquí no té prou rigor teòric, es basa en infinitat de cites, és maldestra. El que es publica aquí -continua- té una tendència a quedar-se en la pura citació o el que en diuen les altres persones o a fer un resum de trames. Aleshores, no s'interpreten les obres i això li sembla poc interessant.

Ella -com totes les que es dediquen a la ginecocrítica i a la literatura de dones en l'àmbit anglosaxó, aclareix- està formada en el New Criticism. Es basen en el text, tenen molt en compte els detalls (això també ho fa el deconstruccionisme, ja que a partir del detall basteix una interpretació del text). Fixar-se en els detalls, en un ritme, en una paraula, és també una manera d'enfocar el text...

Per exemple, explica la Geraldine, en un detall d'*El mismo mar de todos los veranos* d'Esther Tusquets, el fet que la primera i la tercera secció de la novel·la tinguin 26 i 27 pàgines respectivament, juntament amb altres detalls textuals: la protagonista té 50 anys, se sent "mòmia", al final es queda esperant un dolor que no arriba com abans arribava... hi marquen -al seu entendre- l'aparició de la menopausa...

De tota manera, al New Criticism les crítiques feministes hi afegeixen molta teoria: psicoanalítica, crítica formalista, deconstruccionista, la teoria de la recepció. Aquesta última teoria té en compte l'impacte que el text llegit farà en la lectora, com i per què en gaudeix... A propòsit d'això, recordàvem com en la mateixa Fira, Alison Lurie ens va fer riure i reflexionar tot comparant la creació literària masculina amb la seva sexualitat i conclouia que era "esforçada", compulsiva, ocasionadora de grans suades, plena de gemecs, i en canvi la femenina era ascendent, llarga i harmònica: com un part o l'al·letament...

Vade retro, les franceses...

Distingeix entre la crítica feminista de l'escola francesa i en dir això

una ganyota li travessa la cara-, i la de l'escola anglo-nord-americana. Es queixa de la difícil comprensió del que escriuen les franceses i de la molta palla que hi afegeixen, tan pròpia d'aquella cultura "logocèntrica" (centrada en la paraula) El seu rebuig del producte intel·lectual francès la porta a dubtar que cap manifestació cultural/intel·lectual feta a França sigui interessant i es

Ens diu que durant una crisi (mentre se separava) va rellegir Laforet, Matute, Quiroga, Moix... al mateix temps que anava coneixent Roig, Riera, Tusquets i Montero. Primer ho feia com a entreteniment, després va veure que hi havia moltes coses en comú en la seva obra i va decidir que seria molt interessant fer crítica sobre aquestes (i altres) dones. Va venir a Catalunya

queda molt descansada quan recorda que *El profesor de música*, pel·lícula que li posem com a exemple de cosa francesa que no està malament, és belga... (confessa, també, ser una exagerada).

Finalment, com a crítica es defineix com a eclèctica: agafa el que li sembla més adient de cada escola per al text que vol interpretar.

Dit en paraules seves: "Basándonos en la premisa sencilla pero revolucionaria que lo personal siempre es político, hemos mezclado la militancia con la investigación, la pasión con la razón para llevar a cabo los siguientes proyectos: recuperar los textos perdidos de las antecesoras olvidadas; cambiar las obras y las aproximaciones críticas empleadas en las aulas, dando un espacio a la escritura femenina o a la crítica feminista de las obras maestras; descentrar y pluralizar tanto el discurso hegemónico como a los que lo emplean. Hay más de 500 universidades con programas de Estudios de la Mujer en Estados Unidos, lo cual atestigua el enorme éxito que hemos tenido." (*Aquí, el que no corre...* p. 6).

Mitja poma, mitja taronja

També li preguntem per què es dedica a la ginecocrítica, concretament a les "catalanes".

a aprendre una mica de català i en va quedar encantada; hi ha tornat 6 o 7 vegades. Diu que pateix una certa esquizofrènia, ja que per una cantó, a classe, li toca explicar les obres dels homes castellans -això sí, des d'una perspectiva feminista- i per un altre cantó, investiga sempre sobre les dones catalanes i castellanes.

De tota manera se sent molt contenta ja que té possibilitats de fer investigació i això li permet d'escriure sobre el que li agrada, per exemple, l'interessant article *Mitja poma, mitja taronja: Gènesi i destí literari de la catalana contemporània* (una altra vegada la gràcia en el títol...) que va publicar a *laSal* el 1988 en el llibre *Literatura de dones: una visió del món*, volum 16 de les "Clàssiques Catalanes", que va ser un encàrrec dels cursos d'estiu de la Universitat Menéndez Pelayo. També li ha permès escriure un llibre d'entrevistes a escriptors catalanes totalment recomanable, tant per les dades que hi aporta com per la profunditat del seu tractament. El llibre es diu *Escribir, espacio propio: Laforet, Matute, Moix, Tusquets, Riera y Roig por sí mismas*, que havia de publicar a *laSal* i que, finalment, ha publicat -convenientment camuflat: costa adonar-se que és un llibre sobre escriptors o simplement de literatura, amb

tants drets humans...- l'Institute for the Studies of Ideologies and Literature, "Series Literature and Human Rights" n. 7, Minneapolis Minnesota, 1989.

Tant aquestes dues publicacions com la ponència que va llegir a la IV Fira són estudis summament seriosos, només cal veure el coneixement que té de tots els llibres de les entrevistes o la cura pel català que parla o pel castellà que escriu i parla, i que crida l'atenció per la utilització de girs, frases fetes, la gran precisió en el lèxic... que farceixen els seus textos i que fan que preguntis i apunti en un paperet el significat exacte de "Puja aquí dalt i balla" o "Puja aquí dalt i veuràs París..." o l'equivalent català de "Naranjas de la China" o que llegint la ponència tot d'una trobis un seny perfectament escaient o...

De Fires i llibres...

I així, parlant, ficant-nos amb les pobres franceses, rient i menjant un flam, sense adonar-nos-en, ens passa la tarda. Comenta que la Fira li va agradar, especialment que hi hagués molta gent, també que els stands eren molt interessants i es veia que s'hi venia molt i que, clar, el negoci són molt importants, potser la gent no ho sap, però són bàsics per a les traduccions i les publicacions. Era un punt d'encontre, concretament ella va conèixer dones que no coneixia: Isabel Robles, Laura Freixas o Eli Bartra, va veure figures com Angela Carter... Per contra, va trobar que hi havia massa dones a cada taula i acte...

Una altra pregunta obligada és quines escriptores li agraden, tant d'"aquí" com d'arreu...

Contesta que d'"aquí" li agraden molt Mercè Rodoreda, Ana Ma. Matute, Ana Ma. Moix, Carme Riera, Adelaida García Morales, Montserrat Roig i d'altres que li sap greu no dir. De les estrangeres ens recomana molt els següents llibres: *The Bean Tree* de Barbara Kingsolver, *Annie John* de Jamaica Kincaid, *Filtro de Amor* de Louise Erdrich i *El Club de la Buena Estrella* (Freud li va jugar una mala passada i li va fer dir de la Buena Suerte...) d'Amy Tan, aquests dos últims, afortunadament, traduïts.

Ja podeu veure, doncs, que llibres per llegir mai no en falten...

Eulàlia
agost 90

Escribir, espacio propio: Laforet, Matute, Moix, Tusquets, Riera y Roig por sí mismas, Geraldine C. Nichols. Hernán Vidal, editor. Institute for the Studies of Ideologies and Literature, "Series Literature and Human Rights" n. 7, Minneapolis Minnesota, 1989. 237 pàgs. 1.000 ptes.

Per fi s'ha publicat el llibre de Geraldine Nichols **Escribir, espacio propio: Laforet, Matute, Moix, Tusquets, Riera y Roig por sí mismas** (realment van bé aquests títols: sense adonar-te'n tens mitja ressenya feta), publicat com podeu veure més amunt (si ho repeteixo ja la tinc tota escrita) per una estranya, almenys per a nosaltres, editorial nord-americana. El llibre va d'incògnit i encara que sembli impossible a causa de les originals i despistadores tapes que té, està escrit en castellà: en dono fe...

Com el seu nom indica és un llibre d'entrevistes a sis escriptores "catalanes", quatre de les quals escriuen en castellà i les dues restants, en català. Criteri que pot estranyar en aquest racó de món, però que per a Geraldine Nichols és totalment justificable: va fer les entrevistes arran d'adonar-se que malgrat la utilització d'una llengua diferent, les sis autores tenien molts trets en comú, com explica en el pròleg que obre el llibre i que no té pèrdua, ja que, a més, ens parla de l'estat de la qüestió de la crítica literària pel que fa a la literatura de dones a l'Estat espanyol i denuncia els criteris androcèntrics que hi imperen.

Pel que fa al gruix del llibre, és a dir, a les entrevistes, l'autora va veure que a Catalunya hi havia -hi ha- una eclosió literària de primera magnitud i li va estranyar que es donés en un territori tan petit i concret. Es va adonar que totes les autores són "filles de l'Eixample", totes han mamat els mateixos codis de conducta dictaminats per un medi classista, sexista i nacionalista,

totes han llegit, en major o menor grau, els mateixos llibres, gairebé totes tenien una mala relació amb la seva mare, totes estan fascinades per la paraula i al mateix temps en coneixen el poder transgressor...

Al llarg del llibre hi ha punts de partida que cauen... però també hi apareixen coincidències noves... Si a això hi afegim que Geraldine Nichols, que es dedica des de fa temps a la ginecocrítica, especialment a les autores "catalanes" -té altres papers publicats sobre aquesta qüestió-, coneix exhaustivament els llibres i les autores a qui entrevista, ha reflexionat profundament en els seus lligams i diferències i, fruit d'això, fa unes entrevistes perfectament lligades i preparades, entendrem per què la seva lectura és tan amena i interessant.

Malgrat ser un llibre que ha d'interessar sobretot les lectores i lectors de l'Estat espanyol, algun editor d'aquí va dictaminar que era interessantíssim... que a ell personalment li agradava molt, però que era un llibre sobretot per al públic nord-americà (?). Amb l'autèntica sequera de llibres de crítica literària feminista que patim, només ens faltava això...

El libro de mis primos, Cristina Peri Rossi. Ed. Grijalbo, Col.lecció "el espejo de tinta". Barcelona, 1989. 218 pàgs. 950 ptes.

L'editorial Grijalbo ha reeditat, després de vint anys de la seva publicació, el primer llibre de Cristina Peri Rossi; de fet, la seva primera novel·la, ja que el 63 i el 68 havia publicat dos llibres de relats. Ens trobem, per tant, gairebé amb una primícia ja que era difícil de trobar aquella primera edició.

Com diu la mateixa Cristina Peri Rossi en el pròleg, el llibre barreja la poesia i la prosa. No només això, sinó que constantment voreja tots els gèneres. Així, a vegades la línia que separa la poesia de la prosa és estantissa, tot i que manté una estructura de novel·la, podríem parlar de la descomposició en relats independents o contes dins del llibre, finalment, hi són freqüents les cites d'altres llibres i els fragments de poesies d'altres autors. Un fil comú trava tota la novel·la: la perfecció i sensualitat del llenguatge (vegeu, per exemple, els inacabables noms de les flors i les seves descripcions), l'exquisidesa poètica tant en la prosa com en la poesia i la prolixa adjectivació.

El llibre, que s'obre amb un capítol que és una poesia, narra la història

d'una família poderosa i plena de cosines i cosins, d'oncles i ties, mares, pares, germans i germanes, que viu en un enorme casalot vorejat d'un jardí que té vida pròpia: a vegades és amenaçant, d'altres és un plaer estètic, a cops és un refugi, d'altres és un món hostil. Més que una casa és com un úter que conté tots els personatges, com un niu, i així no és estranya la tendència de gran part de la família, sobretot les dones, a convertir-se en ocells. La narració s'explica a partir de la veu de diferents personatges, sobretot del nen Oliverio, que ens explica, des d'uns ulls de criatura, les diverses vicissituds i extravagàncies de la seva parentela, especialment del seu oncle Andrés.

En aquest relat fragmentat es constata l'habilitat narrativa i la capacitat fabuladora de l'autora. Així, per una banda, ens introdueix astutament la família explicant-nos la importància que té per als homes la conservació de la seva espècie i ens en retrata les dones narrant detalladament la seva dèria per la neteja. D'altra banda, els capítols de l'anginosa operació/violació d'una nina, de les conversions de les dones en ocells o de la mort del pare del protagonista, (i el tractament del cos del

pare moribund recorda el de l'amada de **Solitario de amor**), o el de la plorera del protagonista, donen compte de l'enginy fabulador de l'autora.

El llibre té sorpreses i així, a còpia d'endinsar-t'hi, hi trobes un munt d'interpretacions: el cosí guerriller, la descripció d'una determinada societat o l'enfonsament d'un món. Només cal mirar el tres finals proposats per l'autora... Jo em quedo amb el primer, la destrucció metafòrica d'un món que ja no s'aguantava.

Eulàlia Lledó